

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.002.07.2022

Pan Tomasz Żak
Burmistrz Andrychowa
Urząd Miejski w Andrychowie
34-120 Andrychów, Rynek 15

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/072 – Usuwanie wyrobów zawierających azbest

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Andrychowie, 34-120 Andrychów, Rynek 15 (<i>Urząd lub Gmina</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Żak, Burmistrz, pełniący tę funkcję od 10 grudnia 2010 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania samorządu gminy mające na celu realizację Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032. 2. Zaawansowanie realizacji ww. Programu na terenie gminy. 3. Realizacja przez samorząd gminy, jako właściciela/zarządcy nieruchomości, obowiązków w zakresie posiadanych wyrobów zawierających azbest.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2021 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie do 25 marca 2022 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Marcin Hałat, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/8/2022 z 12 stycznia 2022 r. (akta kontroli str.1-2, 11-16)

¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2016-2021 Gmina Andrychów realizowała program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, uchwalony w 2008 r. przez Radę Miejską w Andrychowie. Program ten do czasu kontroli NIK, tj. przez 14 lat, nie był aktualizowany, pomimo wystąpienia okoliczności uzasadniających takie działanie. W trakcie kontroli NIK w Urzędzie podjęto działania zmierzające do jego aktualizacji. Gmina, z nielicznymi wyjątkami³, usuwała wyroby zawierające azbest w sposób skuteczny oraz zgodnie z przyjętymi założeniami.

W latach 2016-2021 Gmina prowadziła szerokie działania edukacyjne i informacyjne dotyczące szkodliwości azbestu oraz możliwości jego usunięcia. Gmina pozyskiwała skutecznie środki zewnętrzne na zadania z tym związane.

Gmina nie przeprowadziła inwentaryzacji wyrobów azbestowych w terenie; nie było zatem możliwe dokładne ustalenie ilości oraz miejsc występowania tych wyrobów. Niemniej jednak, przyjmując dane pozyskane przez Urząd od właścicieli nieruchomości, w kontrolowanym okresie udało się usunąć i unieszkodliwić ponad 38% zidentyfikowanych wyrobów zawierających azbest, a od początku realizacji Programu 90% wszystkich wyrobów. W trakcie kontroli NIK podjęto działania zmierzające do przeprowadzenia inwentaryzacji nieruchomości pod kątem występowania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Gmina jako właściciel pięciu, a od listopada 2019 r. czterech budynków, w konstrukcji których wykorzystano takie wyroby, dokonywała zgodnie z terminami określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest⁴, tj. co pięć lat, oceny stopnia pilności ich usunięcia, określając III poziom pilności. Nie wywiązano się jednak z określonego w § 10 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest⁵ obowiązku przekazywania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania takich substancji. Informacji za lata 2016-2020 nie przesyłano do Marszałka; przesłano natomiast terminowo informację za rok 2021. W tym kontekście, jako niewystarczający NIK oceniła nadzór sprawowany przez Burmistrza nad jednostką organizacyjną Gminy, której powierzono ww. zadania. NIK pozytywnie ocenia natomiast tempo usuwania azbestu z budynków zarządzanych przez Gminę.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dotyczącymi usuwania azbestu z budynków zarządzanych przez Gminę.

⁴ Dz. U. Nr 71 poz. 649, ze zm. (dalej: rozporządzenie w sprawie sposobów).

⁵ Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania samorządu gminy mające na celu realizację Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032⁷

Opis stanu faktycznego

1. Gmina Andrychów posiadała „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Andrychów na lata 2008-2032” (*Program*), przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Andrychowie 27 marca 2008 r.

(akta kontroli str. 6-8, 230-248)

2. Program opracowali pracownicy Urzędu w ramach obowiązków służbowych, m.in. na podstawie informacji właścicieli nieruchomości o wyrobach zawierających azbest. Na jego opracowanie nie wydatkowano dodatkowych środków finansowych.

(akta kontroli str. 3-5, 9-10, 358-365, 392-393, 421-428)

3. Program nie był aktualizowany od jego uchwalenia. Burmistrz w wyjaśnieniach potwierdził, że część informacji w nim zawartych uległa zdezaktualizowaniu.

(akta kontroli str. 3-5, 9-10, 358-365, 392-393, 421-428)

4. W Programie ustalono w szczególności:

a) ilość oraz miejsca występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy (zebrane do marca 2008 r.), określone na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, zgłoszonych Burmistrzowi przez właścicieli i zarządców nieruchomości, a także informacji o wyrobach zawierających azbest znajdujących się na terenach zarządzanych m.in. przez Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej w Andrychowie, wspólnoty mieszkaniowe, placówki oświatowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, spółki gminne, parafie, użytkowników ogródków działkowych.

Dla poszczególnych nieruchomości wskazano stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest oraz ilości materiałów z podziałem na rodzaje wyrobu.

Na obszarze Gminy niemal w całości azbest występował w postaci płyt azbestowo-cementowych stosowanych w budownictwie.

b) Finansowe aspekty realizacji Programu.

W Programie wskazano ilość zebranych wyrobów zawierających azbest (w Mg) w poszczególnych latach okresu 2003-2007, poniesione koszty (w zł) oraz ilości zrealizowanych wniosków (w sumie 242). Pomoc finansowa miała być realizowana ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W Programie przyjęto wielkość niezbędnych do zabezpieczenia środków finansowych na poziomie 2006 r., tj. ok. 45000 zł/rocznie, z zastrzeżeniem, że w przypadku większego zainteresowania kwota ta może zostać zwiększona.

c) Harmonogram realizacji Programu, w tym m.in.: działalność informacyjną i edukacyjną skierowaną do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli, instalacji i innych wyrobów zawierających azbest, aktualizacja bazy danych o wyrobach zawierających azbest, odbiór na koszt Gminy odpadów zawierających azbest (wszystkie ww. przez cały okres realizacji Programu), usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów stanowiących własność

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dalej: Program Krajowy.

- Gminy (do 2013 r.), monitorowanie realizacji Programu (co 5 lat) oraz przedstawianie Radzie Miejskiej sprawozdania z realizacji Programu (raz w roku).
- d) Wskaźniki monitorowania Programu, określające m.in. ilość odpadów zawierających azbest w przeliczeniu na m² powierzchni Gminy w kolejnych latach Programu (kg/m²), procentową ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do zinwentaryzowanej przed realizacją Programu (%), nakłady poniesione na usunięcie odpadów azbestowych (zł/rok) czy ilość zinwentaryzowanych oraz zlikwidowanych dzikich wysypisk odpadów zawierających azbest (szt.).
  - e) Tryb postępowania z odpadami azbestowymi, wskazujący m.in. na regulacje prawne, obowiązki właścicieli / zarządców / użytkowników nieruchomości, organów administracji publicznej (w tym samorządowej), przedsiębiorców, itp.
  - f) Załącznik do Programu stanowiący wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest w województwie małopolskim (dwa), wykaz podstawowych aktów prawnych regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami azbestowymi, a także wykaz przedsiębiorców posiadających zatwierdzony program gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest, wytwarzanymi na terenie gmin powiatu wadowickiego wg stanu na 31 grudnia 2007 r.

(akta kontroli str. 6-8, 230-248)

5. Gmina pozyskiwała od mieszkańców informacje o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywała je terminowo⁸ Marszałkowi Województwa Małopolskiego (dalej: *Marszałek*), poprzez narzędzie informatyczne www.bazaazbestowa.gov.pl (dalej: *Baza Azbestowa*). Urząd posiadał dane co do unieszkodliwionych oraz pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest, z uwzględnieniem ilości, rodzaju i miejsca występowania. Nie przeprowadził inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest w terenie.

Burmistrz ogłaszał nabory deklaracji, a następnie wniosków o udzielenie dofinansowania w ramach realizowanych projektów „unijnego” oraz „szwajcarskiego”⁹. W deklaracjach i wnioskach właściciele nieruchomości wskazywali m.in. lokalizację, rodzaj budynku, na którym umieszczony jest azbest, bądź informację, że azbest jest już zdemontowany, jego rodzaj i ilość, a także ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie sposobów. Pozyskane dane były wprowadzane przez pracownika Urzędu do Bazy Azbestowej.

(akta kontroli str. 3-5, 230-248, 358-365, 387-393, 421-428, 681-698, 700-777)

Ilość wyrobów zawierających azbest¹⁰ wynosiła:

- 1) na koniec 2015 roku:
  - zinwentaryzowanych: 1 140 241 kg, z czego u osób fizycznych: 1 089 387 kg,
  - unieszkodliwionych: 1 081 748 kg, z czego u osób fizycznych 1 066 211 kg,
  - do unieszkodliwienia: 58 493 kg, z czego u osób fizycznych: 23 176 kg.
- 2) na koniec 2016 roku:
  - zinwentaryzowanych: 1 328 481 kg, z czego u osób fizycznych: 1 277 627 kg,
  - unieszkodliwionych: 1 260 298 kg, z czego u osób fizycznych 1 244 761 kg,
  - do unieszkodliwienia: 68 183 kg, z czego u osób fizycznych: 32 866 kg.

⁸ Zweryfikowano na podstawie próby 12 wprowadzonych do Bazy Azbestowej informacji pochodzących z zestawienia planowanych do demontażu wyrobów zawierających azbest w latach 2016-2021 oraz informacji o ilości wyrobów unieszkodliwionych.

⁹ Projekt „Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa małopolskiego” finansowany w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy oraz Projekt „Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy Andrychów” w ramach Działania 5.2 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami, Poddziałanie 5.2.2 Gospodarka odpadami - SPR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (dalej: RPO).

¹⁰ Według danych posiadanych przez Gminę.

- 2) na koniec 2017 roku:
  - zinwentaryzowanych: 1 356 151 kg, z czego u osób fizycznych: 1 305 297 kg,
  - unieszkodliwionych: 1 262 048 kg, z czego u osób fizycznych: 1 246 511 kg,
  - do unieszkodliwienia: 94 103 kg, z czego u osób fizycznych 58 786 kg.
- 3) na koniec 2018 roku:
  - zinwentaryzowanych: 1 604 151 kg, z czego u osób fizycznych: 1 551 897 kg,
  - unieszkodliwionych: 1 460 278 kg, z czego u osób fizycznych: 1 444 741 kg,
  - do unieszkodliwienia: 143 873 kg, z czego u osób fizycznych: 107 156 kg.
- 4) na koniec 2019 roku:
  - zinwentaryzowanych: 1 727 351 kg, z czego u osób fizycznych: 1 672 297 kg,
  - unieszkodliwionych: 1 566 578 kg, z czego u osób fizycznych: 1 544 621 kg,
  - do unieszkodliwienia: 160 773 kg, z czego u osób fizycznych: 127 676 kg.
- 5) na koniec 2020 roku:
  - zinwentaryzowanych: 1 990 731 kg, z czego u osób fizycznych: 1 935 677 kg,
  - unieszkodliwionych: 1 804 788 kg, z czego u osób fizycznych: 1 782 831 kg,
  - do unieszkodliwienia: 185 943 kg, z czego u osób fizycznych: 152 846 kg.
- 6) na koniec 2021 roku:
  - zinwentaryzowanych: 2 082 781 kg, z czego u osób fizycznych: 2 027 727 kg,
  - unieszkodliwionych: 1 878 538 kg, z czego u osób fizycznych: 1 856 581 kg,
  - do unieszkodliwienia: 204 243 kg, z czego u osób fizycznych: 171 146 kg.
- 7) na 17 marca 2022 r.:
  - zinwentaryzowanych: 2 083 281 kg, z czego u osób fizycznych: 2 028 227 kg,
  - unieszkodliwionych: 1 878 538 kg, z czego u osób fizycznych: 1 856 581 kg,
  - do unieszkodliwienia: 204 743 kg, z czego u osób fizycznych: 171 646 kg.

Według Bazy Azbestowej stan na 17 marca 2022 r. różnił się od danych posiadanych przez Urząd i wynosił:

- zinwentaryzowanych: 1 730 327 kg, z czego u osób fizycznych: 1 665 093 kg,
- unieszkodliwionych: 1 173 366, z czego u osób fizycznych: 1 149 205 kg,
- pozostałych do unieszkodliwienia: 556 961 kg, z czego u osób fizycznych: 515 888 kg wyrobów zawierających azbest.

(akta kontroli str. 2516, 2520-2521)

Szerzej o tych różnicach w obszarze 2. pkt. 2. *Zaawansowanie realizacji Programu na terenie gminy oraz w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.*

Urząd sporządzał raporty z wykonania gminnego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Andrychów na lata 2015-2018 wraz z perspektywą na lata 2019-2022” (POŚ), przedstawiane przez Burmistrza Radzie Miejskiej, zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹¹. Kierownik Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Urzędu (dalej: *Wydział*) wyjaśniła, że Rada Miejska corocznie w planie pracy ujmowała temat ochrony środowiska w Gminie, stąd w latach, gdy nie był przygotowywany raport z dwuletniej realizacji POŚ, Radzie Miejskiej przedstawiano sprawozdanie z realizacji POŚ za poprzedni rok.

Z uwagi na fakt, iż osoby prawne przedkładały informacje o wyrobach zawierających azbest bezpośrednio Marszałkowi, Gmina pozyskiwała dane dotyczące tych informacji z Bazy Azbestowej.

(akta kontroli str. 3-5, 358-365, 392-393, 421-428, 479-488, 792-810, 2516-2519)

6. Urząd podejmował działania zmierzające do pozyskania informacji od osób fizycznych o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu przez m.in.:

- umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu – (*BIP*) procedury składania informacji o wyrobach zawierających azbest;

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, ze zm., dalej: *upos.*

- publikowanie na portalu lokalnych mediów: gazety Nowiny Andrychowskie i rozgłośni radiowej Radio Andrychów (wspólna domena: <https://radioandrychow.pl>) ogłoszeń o obowiązku składania „Informacji”;
- wywieszanie corocznie w okresie 2016 - styczeń 2022 na tablicach ogłoszeń Urzędu przypomnienia o obowiązku składania „Informacji”¹²;
- w latach 2018-2021, w toku projektu „Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy Andrychów”, Urząd przygotował 2 tys. ulotek dla mieszkańców na temat obowiązku składania do Burmistrza „Informacji”;
- w latach 2018-2019¹³ pracownik Wydziału przeprowadziła lekcje edukacyjne, omawiając i przekazując uczniom ww. ulotkę.

(akta kontroli str. 3-5, 358-365, 387-389, 421-428, 479-548, 603-698, 792-810)

W latach 2016-2021 Straż Miejska w Andrychowie (SM), funkcjonująca w strukturze Urzędu, nie nałożyła żadnej grzywny w drodze mandatu karnego w związku z art. 346 ust. 1 upoś. W tym okresie SM otrzymała dwa zawiadomienia w związku z wykorzystywaniem, w tym usuwaniem, azbestu: po jednym w czerwcu 2018 r. i czerwcu 2021 r. W stosunku do anonimowego zgłoszenia w 2018 r. SM odstąpiła od dalszych czynności po stwierdzeniu, że nie istnieje budynek wskazany w zgłoszeniu. Odnośnie anonimowego zgłoszenia z czerwca 2021 r. patrol interwencyjny w wyniku rozmów z właścicielem posesji stwierdził składowany eternit falisty. Poinformowano właściciela, że materiał ten jest niebezpieczny, a jego odbiorem, przewozem i utylizacją może zająć się firma z odpowiednimi uprawnieniami. SM pouczyła właściciela o obowiązku złożenia do Urzędu „informacji o wyrobach zawierających azbest” do 31 stycznia 2022 r., a także zabezpieczeniu miejsca składowania eternitu do czasu wywozu. Pouczono również, że w przypadku wątpliwości należy kontaktować się z Wydziałem. SM przeprowadziła ponowną kontrolę po 10 dniach, stwierdzając zabezpieczenie azbestu. Urząd dokonał stosownego wpisu do Bazy Azbestowej informacji o ilości, rodzaju oraz miejscu występowania tego wyrobu w tym samym dniu, w którym właściciel posesji złożył „Informację”¹⁴. 17 marca 2022 r. posiadacz ww. nieruchomości złożył wniosek o odbiór, transport i unieszkodliwienie odpadów azbestowych¹⁵.

Komendant Komisariatu Policji w Andrychowie wyjaśnił, że funkcjonariusze tej jednostki Policji w badanych latach nie wystawiali mandatów karnych w związku z wykroczeniem z art. 346 ust. 1 upoś. Wskazał, że nie prowadzono czynności w związku z wykorzystywaniem, w tym usuwaniem azbestu¹⁶.

(akta kontroli str. 352-365, 2531-2535)

7. Program był publicznie dostępny w BIP Urzędu w formie załącznika do uchwały Rady Miejskiej w Andrychowie z 27 marca 2008 r. (opublikowany 9 kwietnia 2008 r.), jak również w zakładce BIP dedykowanej problematyce usuwania azbestu. Odnośnik do Programu zamieszczono również na stronie internetowej Gminy¹⁷.

(akta kontroli str. 3-8, 230-248)

8. Zadania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest oraz z Programem przydzielono Wydziałowi na mocy Regulaminu Organizacyjnego Urzędu¹⁸, a w nim Kierownikowi Wydziału oraz dwóm pracownikom merytorycznym. Do zadań Wydziału należały w szczególności: realizacja Programu, nadzór i realizacja

¹² Ogłoszenia te pochodziły z: grudnia 2016 r. (widniało do końca stycznia 2017 r.), marca 2018 r. i stycznia w latach 2019-2022.

¹³ W czerwcu 2018 roku, marcu i maju 2019 roku.

¹⁴ 3 marca 2022 r.

¹⁵ W ramach ogłoszonego przez Burmistrza naboru wniosków o odbiór, transport i unieszkodliwienie już zdemontowanych odpadów zawierających azbest.

¹⁶ Wyjaśnienia pozyskane w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

¹⁷ Zob. <https://andrychow.eu/> [dostęp 18 stycznia 2022 r.].

¹⁸ Obowiązującego w trakcie kontroli.

zadań w zakresie upoś, przygotowywanie i aktualizowanie POŚ oraz nadzór nad ich realizacją, realizacja zadań Gminy wynikających z ustawy o odpadach, podejmowanie działań służących popularyzacji zagadnień dotyczących ochrony środowiska i przyrody.

W zakresach czynności pracowników merytorycznych mieściły się m.in. prowadzenie spraw związanych z realizacją Programu, w tym projektów i programów dotyczących udzielania dotacji na pokrycie kosztów związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, przygotowywanie i przekazywanie sprawozdań o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, organizacja akcji służących edukacji ekologicznej gminy i innych działań służących popularyzacji zagadnień dotyczących ochrony środowiska i przyrody, sprawowanie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością gminy.

W rejestrze skarg i wniosków za lata 2016-2021 nie odnotowano skarg i wniosków dotyczących usuwania azbestu. W książce kontroli Urzędu w tym okresie nie odnotowano żadnych kontroli związanych z tym tematem.

(akta kontroli str. 3-10, 17-352)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Pracownicy Urzędu nie przygotowali, a Burmistrz nie przedłożył Radzie Miejskiej do uchwalenia projektu aktualizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Andrychów na lata 2008-2032”. Przyjęty przez Radę Miejską 27 marca 2008 r. Program nie był zatem zmieniany od 14 lat. W tym czasie istotna część jego zapisów stała się nieaktualna, w tym w szczególności dane na temat ilości oraz miejsc występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy, finansowych aspektów Programu (w tym finansowanie ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zlikwidowanego w 2010 r.), planowanego terminu usunięcia wyrobów zawierających azbest z obiektów stanowiących własność Gminy, jak również wykazu składowisk przyjmujących odpady azbestowe w Małopolsce. Zaniechanie aktualizacji Programu, pomimo wystąpienia okoliczności ją uzasadniających, NIK ocenia jako działanie nierzetelne.

Burmistrz wyjaśnił, że – choć część zapisów Programu uległa dezaktualizacji – ilość zadań nałożonych na Gminę nowymi przepisami uniemożliwia jej przygotowanie tzw. siłami własnymi. Dodał, że niezbędne stało się zlecenie firmie zewnętrznej realizacji tego zadania, co wiąże się z wydatkowaniem środków na ten cel. Stwierdził, że korzystniejsze jest wydatkowanie środków budżetowych bezpośrednio na demontaż i utylizację azbestu, czyli odciążenie właścicieli nieruchomości od kosztów, jakie musieliby ponieść. Dodał, że pomimo tego faktu, Gmina *jest nastawiona na podejmowanie działań w zakresie bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest i z powodzeniem realizuje zadania (...). Świadczą o tym ilości usuniętych z terenu Gminy wyrobów (...)*. Burmistrz wyjaśnił także, że *w przypadku ogłoszenia przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii konkursu na realizację w roku 2022 zadań wynikających z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu (...) i związanych z aktualizacją inwentaryzacji (...) złoży w nim ofertę i – jeśli uzyska dotację – podejmie się aktualizacji Programu i inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest.*

Zdaniem NIK wskazane powyżej zapisy Programu, które uległy dezaktualizacji, a stanowią ważne informacje dla mieszkańców Gminy zainteresowanych usunięciem wyrobów zawierających azbest z terenu swoich nieruchomości, nie wymagają wsparcia podmiotu zewnętrznego dla ich aktualizacji. Odpowiednie dane pozostają bowiem w zasobach Urzędu lub są łatwo dostępne, np. w Bazie Azbestowej.

W trakcie kontroli NIK, 22 marca 2022 r., Burmistrz zlecił umową wykonanie aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest dotyczącej osób fizycznych i prawnych wraz z wprowadzeniem do Bazy Azbestowej oraz aktualizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Andrychów na lata 2022-2032”.

(akta kontroli str. 3-8, 9-10, 17-352, 230-248, 358-365, 387-389, 392-393, 421-428, 792-810, 2520-2521)

OCENA CZĄSTKOWA

Wprawdzie Gmina opracowała i przyjęła w 2008 r. „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Andrychów na lata 2008-2032”, w którym zawarto istotne informacje dla właścicieli nieruchomości, na których terenie znajdowały się wyroby zawierające azbest, niemniej jednak wobec braku wprowadzenia zmian do Programu przez 14 lat od jego uchwalenia, duża część jego zapisów stała się nieaktualna, w szczególności co do wiarygodnych danych o ilości i miejscu występowania wyrobów zawierających azbest, harmonogramu realizacji Programu (rzeczowego, finansowego), przewidywanych kosztów, potencjalnych źródeł finansowania, czy też wpływu Programu na środowisku i oceny jego wdrożenia.

Gmina realizowała harmonogram realizacji Programu oraz przyjęte założenia, takie jak: edukacja mieszkańców, utworzenie bazy danych w oparciu o rejestr wniosków, mobilizowanie właścicieli do usuwania wyrobów zawierających azbest, przeznaczanie części środków finansowych z budżetu gminy (przy jednoczesnym pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych), usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów będących własnością Gminy (choć nie we wszystkich do założonego w Programie 2013 r.), prowadzenie monitoringu sprawozdawczego z realizacji Programu, w szczególności okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym i mieszkańcom. Przyjęte założenia były jednak (w większości) określone do końca obowiązywania Programu Krajowego, czyli do 2032 r.

Urząd podejmował działania zmierzające do pozyskania informacji od mieszkańców, a następnie przekazywał je terminowo do Marszałka, poprzez Bazę Azbestową.

W Urzędzie prawidłowo przydzielono zadania związane z usuwaniem azbestu odpowiedniej komórce organizacyjnej oraz w zakresach czynności pracowników.

OBSZAR

2. Zaawansowanie realizacji Programu Krajowego na terenie Gminy

Opis stanu faktycznego

1. Harmonogram określony w Programie obejmował następujące działania:

- przez cały okres realizacji Programu:

- 1) Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli, instalacji i innych wyrobów azbestowych;
- 2) Aktualizacja bazy danych o wyrobach zawierających azbest;
- 3) Odbiór na koszt Gminy odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych oraz innych właścicieli zasobów mieszkaniowych, a także z budynków użyteczności publicznej;

- do 2013 r.:

Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów stanowiących własność gminy;

- co 5 lat:

Monitorowanie realizacji Programu;

- raz w roku:

Przedstawianie Radzie Miejskiej sprawozdania z przebiegu realizacji Programu.

(akta kontroli str. 3-8, 23-248, 358-365, 387-389, 421-428, 681-698, 792-810)

Gmina realizowała działania informacyjne, edukacyjne, aktualizowała bazę danych o wyrobach zawierających azbest, odbierała odpady zawierające azbest m.in. z nieruchomości osób fizycznych czy z budynków użyteczności publicznej, przedstawiała Radzie Miejskiej sprawozdania z realizacji Programu (w ramach raportów czy sprawozdań). Do 2013 r. nie usunięto wszystkich wyrobów zawierających azbest z obiektów stanowiących własność Gminy. W listopadzie 2015 r. i listopadzie 2019 r. usunięto wyroby zawierające azbest z dwóch spośród sześciu budynków, na których występował azbest z III stopniem pilności¹⁹.

(akta kontroli str. 3-8, 9-10, 17-352, 230-248, 358-365, 387-389, 392-393, 421-428, 479-548, 603-673, 792-810)

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się miało na podstawie określonych w nim wskaźników monitorowania. W Programie nie wskazano oczekiwanych wartości wskaźników, które świadczyłyby o efektywnej realizacji Programu.

Burmistrz wyjaśnił, że *Gmina (...) zgodnie z założeniami Programu dąży do całkowitego usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy do roku 2032, dlatego też w Programie nie zostały podane okresowe wartości poszczególnych wskaźników świadczące o efektywnej realizacji Programu (...)*. Wskazał, że realizacja Programu w znaczącej mierze opiera się na decyzjach właścicieli nieruchomości, którzy czasami decydują się „na prace remontowo-inwestycyjne związane z pilniejszymi dla nich potrzebami np. wymianą źródła ogrzewania, pracami termomodernizacyjnymi itp., bądź z uwagi na brak środków finansowych niezbędnych do wykonania nowego pokrycia dachowego czy nowej elewacji w ogóle nie rozważają w chwili obecnej kwestii związanych z usunięciem azbestu.”

Burmistrz dodał, że dla *Gminy (...) najbardziej adekwatnym i pożądanym poziomem uzyskania wskaźnika to procentowy wzrost corocznej ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest, przy jednoczesnym ustabilizowaniu się ilości zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest*. Ma to być jednak możliwe dopiero po przeprowadzeniu spisu z natury wyrobów zawierających azbest i aktualizacji Programu, których dotychczas (stan na 15 marca 2022 r.) nie wykonano.

(akta kontroli str. 392-393, 792-810)

Jeszcze w trakcie kontroli NIK, według stanu na 25 marca 2022 r.:

- Rada Miejska podjęła uchwałę w sprawie Regulaminu finansowania kosztów odbioru, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest²⁰;
- Wydział wystąpił do Burmistrza o dokonanie zmian w budżecie Gminy na 2022 r. przez zwiększenie dochodów i wydatków o 63 690,57 zł z przeznaczeniem na aktualizację Programu oraz danych w Bazie Azbestowej, na co Burmistrz wyraził zgodę i skierował zmiany do rozpatrzenia przez Radę Miejską;
- 9 marca 2022 r. opublikowano w BIP zaproszenie do składania ofert na opracowanie „Aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest dotyczącej osób fizycznych i prawnych oraz aktualizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Andrychów na lata 2022-2032 wraz z aktualizacją Bazy Azbestowej”²¹; termin wykonania zamówienia określono na max. 6 miesięcy od podpisania umowy, nie później niż do 30 września 2022 r.;
- 22 marca 2022 r. Burmistrz podpisał umowę na wykonanie ww. „Aktualizacji”²²;

¹⁹ W stosunku do tych nieruchomości przeprowadzono w latach 2008, 2013 i 2018 oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, wraz z ilością stwierdzonych wyrobów zawierających azbest, stopniem pilności usuwania.

²⁰ Uchwała Nr XLII-335-22 Rady Miejskiej w Andrychowie z 24 lutego 2022 r.

²¹ Termin składania ofert miał 15 marca 2022 r.

²² Umowa nr BZP.2151.59.2022 z ostatecznym terminem wykonania (trzy etapy) do 30 września 2022 r. Wartość wykonania umowy to 22 755 zł.

- Burmistrz 11 marca 2022 r. ogłosił w BIP nabór wniosków na odbiór, transport i unieszkodliwianie zdemontowanych odpadów zawierających azbest.

(akta kontroli str. 2531, 2615-2630)

Burmistrz wyjaśnił, że stopień realizacji Programu w danym okresie jest i będzie zależał od możliwości pozyskania środków zewnętrznych na usuwanie wyrobów zawierających azbest. Dodał, że bardzo dużo zależy od chęci właścicieli nieruchomości na udział w Programie, co uzależnione jest od ich sytuacji finansowej.

(akta kontroli str. 3-5, 358-365, 392-393, 421-428, 792-810)

Gmina 26 marca 2009 r. przystąpiła do Projektu pn. „Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa małopolskiego” w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy²³. W 2011 r. Gmina ogłosiła nabór deklaracji dla beneficjentów ostatecznych (osób fizycznych), którzy chcą uczestniczyć w tym Projekcie. Na podstawie złożonych deklaracji powstał harmonogram ilości planowanych do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest, w poszczególnych latach, tj.: na 2012 r.: 175 804,50 kg, na 2013 r.: 59 273,00 kg, na 2014 r.: 31 009,00 kg i na 2015 r.: 124 290,75 kg.

(akta kontroli str. 392-393, 792-810, 1218-1413)

Gmina Andrychów w ramach Projektu zobowiązała się do demontażu i bezpiecznego składowania wyrobów zawierających azbest w ilości 390,38 Mg, w tym: z budynków mieszkalnych 314,85 Mg, z innych budynków 72,76 Mg oraz gruzu w ilości 2,7 Mg. Demontaż i składowanie wyrobów zawierających azbest rozpoczęły się w 2013 r.

Na każdy rok realizacji projektu Burmistrz ogłaszał nabór wniosków. Po wyłonieniu Wykonawcy przez Instytucję Realizującą koszty związane z demontażem i unieszkodliwianiem wyrobów okazały się niższe od zakładanych. Umożliwiło to Gminie realizację dodatkowych wniosków, w granicy ustalonego budżetu.

Całkowity koszt realizacji Projektu wyniósł 588 348,57 zł, z czego dotacja – 493 967,31 zł, a resztę sfinansowano ze środków własnych Gminy. Zdemontowano i zutylizowano 786 150 kg wyrobów zawierających azbest²⁴, z tego w poszczególnych latach (2013-2017) odpowiednio: 278 130,00 kg, 156 630,00 kg, 171 090,00 kg, 178 550,00 kg i 1 750,00 kg²⁵.

(akta kontroli str. 3-5, 358-393, 421-428, 677-699, 792-810, 1218-1413, 2528-2529)

W maju 2017 r. Gmina złożyła wniosek o dofinansowanie Projektu pn. „Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy Andrychów”, w ramach RPO, Działanie 5.2 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami, Poddziałanie 5.2.2 Gospodarka odpadami – SPR. Wniosek zawierał harmonogram realizacji Projektu, powstały w oparciu o deklaracje mieszkańców, a także dane posiadane przez Gminę. Harmonogram przedstawiał się następująco: na 2017 r. 99 000,00 kg, na 2018 r.: 190 000,00 kg, na 2019 r.: 190 000,00 kg, a na 2020 r.: 115 000,00 kg.

W ramach Projektu Gmina zamierzała zdemontować i unieszkodliwić 594,00 Mg wyrobów azbestowych. Umowę na dofinansowanie Projektu z Zarządem Województwa Małopolskiego zawarto 13 marca 2018 r., a realizację Projektu przedłużono do 30 września 2021 r.

(akta kontroli str. 3-5, 358-393, 421-428, 677-699, 792-810, 1414-2515, 2528-2529)

²³ Uchwała Nr XXXIII-280-09 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 26 marca 2009 r. Gmina Szczucin jako lider programu, do którego przystąpiło 40 gmin, została Instytucją Realizującą. Umowa Partnerstwa pomiędzy Instytucją Realizującą a Partnerem Projektu, tj. Gminą Andrychów, została podpisana 29 listopada 2011 r.

²⁴ Zrealizowano 392 wnioski.

²⁵ Realizacja wniosku, który został zakwalifikowany w 2016 r. do realizacji w ramach pomocy rzeczowej dla najuboższych, ale z uwagi na brak dostawcy blachy wniosek został realizowany w 2017 r.

Ostatecznie w ramach Projektu w Gminie usunięto i zutylizowano w sumie 616,39 Mg (616 390,00 kg) wyrobów zawierających azbest (zrealizowano 267 wniosków). Całkowity koszt realizacji Projektu wyniósł 345 285,64 zł, z czego dotacja do kosztów kwalifikowanych wyniosła 231 175,11 zł. Pozostała część 114 110,53 zł stanowiła wkład własny Gminy. Do 31 grudnia 2021 r. Gmina otrzymała 167 484,54 zł dotacji²⁶, a ostatnia transza: 63 690,57 zł wpłynęła na konto Gminy 1 marca 2022 r.

W ramach Projektu z terenu Gminy usunięto w poszczególnych latach (2018-2021) następującą ilość wyrobów zawierających azbest: w 2018 r.: 198 230,00 kg, w 2019 r.: 106 300,00 kg, w 2020 r.: 238 210,00 kg, a w 2021 r.: 73 650,00 kg.

(akta kontroli str. 3-5, 358-393, 403-428, 677-699, 792-810, 1414-25152528-2529)

W ramach dwóch ww. projektów – „unijnego” oraz „szwajcarskiego” – Gmina usunęła ze swojego terenu łącznie 1 402,54 Mg wyrobów zawierających azbest.

2. Z informacji przekazanych Gminie przez Administratora Bazy Azbestowej wynikało, że najstarsze dane wprowadzono do Bazy dla Gminy Andrychów 18 sierpnia 2008 r. oraz że Gmina „na pewno posiadała dostęp od 2015 r.” Burmistrz wyjaśnił, że wg wiedzy Wydziału wprowadzanie danych o wyrobach zawierających azbest i miejscach ich wykorzystywania do Bazy Azbestowej rozpoczęto w 2008 r.

(akta kontroli str. 3-5, 358-360, 392-393, 421-428, 674, 792-810, 1414-2515, 2536)

Urząd prowadził ewidencję informacji o ilości, rodzaju oraz miejscach występowania azbestu na terenie Gminy. Zestawienia zawierały m.in. dane osób fizycznych, ilości azbestu, rodzaju wyrobu i adresu (miejsca) występowania azbestu.

Dane Urzędu wg stanu na 17 marca 2022 r., dotyczące zinwentaryzowanych, unieszkodliwionych oraz pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest, nie pokrywały się z danymi wprowadzonymi do Bazy Azbestowej wg stanu na ten sam dzień, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dane w Bazie Azbestowej zamieszczano zgodnie z terminami określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska²⁷, tj. do 31 marca za poprzedni rok.

(akta kontroli str. 3-5, 358-393, 421-428, 674, 677-680, 699, 792-810, 2536-2614)

3. Wywóz odpadów następował niezwłocznie po demontażu wyrobów zawierających azbest. Odpady azbestowe przekazywane były na składowisko odpadów niebezpiecznych. W przypadku złożenia przez właściciela nieruchomości zapotrzebowania na sam transport i unieszkodliwienie, Gmina zlecała wykonawcy zbiorke już zdemontowanego azbestu w pierwszej kolejności w danym roku²⁸.

Wywóz odpadów zawierających azbest był finansowany w ramach realizacji projektów „unijnego” oraz „szwajcarskiego” jako część usługi polegającej na demontażu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest²⁹, tym samym nie było możliwe odrębne ustalenie kosztów samego wywozu. Mieszkańcy nie partycypowali w kosztach wywozu odpadów zawierających azbest.

(akta kontroli str. 3-5, 358-365, 392-393, 421-428, 677-680, 699, 792-810)

²⁶ Wysokość otrzymanych środków w poszczególnych latach wg przekazanych wpłat od Instytucji Zarządzającej wyniosła: 2017 r. – 0 zł, 2018 r. – 46 286,73 zł, 2019 r. – 19 441,80 zł, 2020 r. – 16 335,08 zł, 2021 r. – 85 420,93 zł oraz 1 marca 2022 r. – 63 690,57 zł.

²⁷ Dz.U z 2015 poz. 1450.

²⁸ Następowo to po upływie ogłoszonego terminu na składanie przez zainteresowanych właścicieli nieruchomości wniosków o udział w programie i podpisaniu stosownych umów z właścicielami.

²⁹ W przypadku podpisania z właścicielem nieruchomości umowy na demontaż wyrobów zawierających azbest, ich pakowanie, transport do miejsca unieszkodliwienia i unieszkodliwienie poprzez składowanie na składowisku odpadów.

4. W budżecie Gminy zapewniono środki finansowe na demontaż i usuwanie azbestu z terenu gminy. W poszczególnych latach planowane i wykonane wydatki na to zadanie przedstawiały się następująco:

- a) 2016 r.: w planie finansowym po zmianach przyjęto 111,82 tys. zł, z czego faktyczne wykonanie wyniosło 107,36 tys. zł (96,01% wykonania planu);
- b) 2017 r.: w planie finansowym po zmianach przyjęto 20,0 tys. zł, z czego faktyczne wykonanie wyniosło 3,87 tys. zł (19,36%);
- c) 2018 r.: w planie finansowym po zmianach przyjęto 122,1 tys. zł, z czego faktyczne wykonanie wyniosło 91,51 tys. zł (74,51%);
- d) 2019 r.: w planie finansowym po zmianach przyjęto 122,81 tys. zł, z czego faktyczne wykonanie wyniosło 66,34 tys. zł (54,02%);
- e) 2020 r.: w planie finansowym po zmianach przyjęto 145,2 tys. zł, z czego faktycznie wykonanie wyniosło 132,18 tys. zł (90,64%);
- f) 2021 r. (do 30 września 2021 r.): w planie finansowym po zmianach widniało 67,71 tys. zł, z czego faktycznie wykonanie wyniosło 18,34 tys. zł. Przewidywane wykonanie na cały 2021 r.: plan finansowy po zmianach 60,51 tys. zł, z czego planowane wykonanie to 55,26 tys. zł (91,32%).

(akta kontroli str. 421-428, 792-810, 2527)

5. Urząd usuwał azbest korzystając z dofinansowania ze źródeł zewnętrznych, tj.:

- a) na projekt „Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa małopolskiego” ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy; wysokość wnioskowanych środków 644 558 zł, z czego otrzymano 493 967,31 zł na demontaż i usuwanie wyrobów oraz akcje promocyjno-informacyjne, w szczególności: rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotek) dla mieszkańców oraz gadżetów; udzielano pomocy dla osób najuboższych w postaci zakupu nowego pokrycia dachowego. W ramach Projektu Gmina nie zwracała Instytucji Realizującej żadnych środków finansowych. Ostateczny brak zrealizowania zakładanej łącznej wartości Projektu przez Gminę związany był przede wszystkim z osiągnięciem niższych niż zakładano kosztów i cen jednostkowych poszczególnych działań³⁰. W latach 2012-2016 Gmina realizowała wszystkie wnioski złożone przez osoby fizyczne;
- b) na projekt „Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy Andrychów” w ramach RPO; wysokość wnioskowanych środków wynosiła 289 752,66 zł³¹, z czego otrzymano 231 175,11 zł³² na demontaż i usuwanie wyrobów oraz akcje promocyjno-informacyjne, wśród mieszkańców rozpowszechniano materiały informacyjne (ulotki) oraz gadżety. Instytucja Zarządzająca wyraziła zgodę na wydłużenie realizacji Projektu, ustalając termin jego zakończenia na 30 września 2021 r. W trakcie realizacji Projektu Instytucja Zarządzająca poinformowała o zmianie kwalifikowalności podatku VAT poniesionych wydatków (podatek VAT jako wydatek niekwalifikowany był w całości pokrywany przez Gminę, co podniosło wartość wkładu własnego Gminy). Założone w Projekcie wydatki na nadzór inspektorski oraz działania informacyjno-edukacyjne nie zostały wykorzystane w całości. Burmistrz wyjaśnił, że nadzór inwestorski nie był prowadzony w przypadku zdemontowanego już wyrobu zawierającego azbest, tzw. gruzu. Działania informacyjno-edukacyjne

³⁰ Nastąpiło to w wyniku przeprowadzonych przez Gminę Szczucin postępowań o udzielenie zamówień publicznych dla całego projektu. Umożliwiło to przystąpienie do projektu jeszcze 21 gmin.

³¹ Wartość wnioskowanych środków zawiera podatek VAT, który – zgodnie z wykładnią otrzymaną 7 maja 2019 r. od Instytucji Zarządzającej RPO – został uznany za wydatek niekwalifikowany, oraz koszty pośrednie, które naliczane są od poniesionych kosztów.

³² Wysokość otrzymanych środków zawiera zrefundowany w 2018 r. podatek VAT, który został zwrócony (wraz z odsetkami) w 2019 r.

ograniczono z uwagi na pandemię COVID-19. Instytucja Zarządzająca nie wyraziła zgody na przeznaczenie niewykorzystanych środków na demontaż i usuwanie wyrobów zawierających azbest. Burmistrz wyjaśnił, że po zakończeniu w roku 2021 naboru wniosków, ilość wyrobów zawierających azbest przeznaczonych do usunięcia przez właścicieli nieruchomości była większa od ilości pozostałej do osiągnięcia wymaganego wskaźnika masy usuniętych wyrobów zawierających azbest. Z kolei sytuacja rynkowa spowodowana pandemią COVID-19 przyczyniła się do zwiększenia kosztów demontażu i usuwania wyrobów zawierających azbest. W celu zrealizowania wszystkich złożonych wniosków, Gmina Andrychów zwiększyła własne środki finansowe przeznaczone na realizację Projektu o kwotę 19 361,00 zł.

(akta kontroli str. 421-428, 792-810, 1218-2515, 2528-2529)

6. Urząd wykonywał określone w Programie Krajowym zadania samorządu gminnego, w tym:

- a) organizował szkolenia lokalne w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług firm wyspecjalizowanych,
- b) współpracował z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
- c) współpracował z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu Krajowego,
- d) współpracował z okręgową inspekcją sanitarną, okręgową inspekcją pracy, czy inspekcją nadzoru budowlanego.

W latach 2016-2021 Wydział organizował szkolenia i spotkania z przedstawicielami społeczności lokalnych, podczas których przekazywano informacje o prawidłowym postępowaniu z wyrobami zawierającymi azbest. Informowano uczestników o zagrożeniach, jakie powstają podczas nieprawidłowych działań związanych z usuwaniem azbestu, tj. przez jego demontowanie przez firmy nieposiadające uprawnień lub przez samodzielne usuwanie wyrobów zawierających azbest. W czasie szkoleń informowano uczestników o obowiązkach właścicieli, którzy posiadają wyroby zawierające azbest, tj. o konieczności dokonywania oceny ich stanu technicznego oraz corocznym obowiązku składania informacji o wyrobach zawierających azbest.

Kierownik Wydziału wyjaśniła, że z uwagi na ogłoszony stan zagrożenia epidemiologicznego COVID-19 (...), w latach 2020-2021 przeprowadzenie szkoleń-spotkań ograniczono do spotkań z Sołtysami, w Urzędzie Miejskim w Andrychowie.

(akta kontroli str. 3-5, 358-365, 392-393, 421-428, 479-548, 603-673, 792-810)

Gmina Andrychów w ramach inspirowania właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest prowadziła działania edukacyjne, w tym przed wejściem do Wydziału, jak i na dzienniku podawczym Urzędu wyłożono ulotki dotyczące realizacji Projektu „Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa małopolskiego”; przeprowadzono lekcje edukacyjne w szkołach na temat azbestu; informowano mieszkańców o prawidłowym postępowaniu z odpadami azbestowymi.

W celu propagowania odpowiednich inicjatyw Gmina współpracowała z lokalnymi mediami, tj. Radiem Andrychów oraz miesięcznikiem „Nowiny Andrychowskie”. Na łamach miesięcznika umieszczono informacje na temat wyrobów zawierających azbest i naborach wniosków do realizowanych projektów w tym obszarze. Na antenie Radia Andrychów przedstawiciele Urzędu informowali o wyrobach zawierających azbest i ich szkodliwym oddziaływaniu na zdrowie i życie ludzi oraz środowisko (np. dwie audycje w 2020 r.).

W ramach współpracy z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu Krajowego, na terenie Gminy w 2017 r. zorganizowano spotkanie-szkolenie z Panią z Koła Gospodyń Wiejskich w Targanicach, a w 2019 r. z seniorami z klubu „Zawsze Młodzi”. Podczas spotkań poruszano zagadnienia związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

(akta kontroli str. 3-5, 358-365, 392-393, 421-428, 479-548, 603-673, 792-810)

W latach 2018-2021 wykonawca demontażu i wywozu odpadów azbestowych przedkładał informacje do PINB oraz PSSE w Wadowicach, Państwowej Inspekcji Pracy w Krakowie o prowadzonych pracach. Żaden z ww. podmiotów nie zgłaszał zastrzeżeń, uwag czy wniosków, co do prowadzonych przez wykonawcę prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

(akta kontroli str. 3-5, 358-365, 392-428, 475-673, 792-810)

7. Według Burmistrza, najpoważniejszą barierą przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest stanowiły kwestie finansowe. Właściciele nieruchomości nie byli w stanie pokryć kosztów demontażu, utylizacji i wykonania nowego pokrycia dachowego, bądź ocieplenia ściany po ściągnięciu eternitu. Wskazał, że zmiana pokrycia dachowego wiąże się często z wymianą więźby dachowej i naprawą trzonów kominowych. Mieszkańcy oczekują w tym zakresie pomocy ze strony Gminy lub państwa. Zdarzały się sytuacje, gdy właściciele nieruchomości – pomimo złożenia deklaracji uczestnictwa w Projekcie – nie przystępowali do niego lub przystępowali z opóźnieniem w stosunku do pierwotnie deklarowanego terminu. Burmistrz wyjaśnił, że w rozmowach mieszkańcy podkreślali, iż główną przyczyną rezygnacji był brak środków finansowych na wykonanie pokrycia dachowego czy nowej elewacji.

(akta kontroli str. 421-428, 700-787, 792-810)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W Urzędzie wprowadzono nierzetelne dane do Bazy Azbestowej, o której mowa w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Pomędzy dokumentacją a danymi znajdującymi się na stronie www.bazaazbestowa.gov.pl istniały rozbieżności w zakresie ilości przekazanych do unieszkodliwienia oraz pozostałych na stanie wyrobów zawierających azbest. I tak, na 17 marca 2022 r.:

- wg danych Urzędu ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest wynosiła 2 083 281 kg, w tym u osób fizycznych 2 028 227 kg, a w Bazie Azbestowej odpowiednio widniało: 1 730 327 kg oraz 1 665 093 kg;
- wg danych Urzędu unieszkodliwiono 1 878 538 kg, z czego u osób fizycznych: 1 856 581 kg, a w Bazie Azbestowej odpowiednio widniało: 1 173 366 kg oraz 1 114 920 kg;
- wg danych Urzędu pozostało do unieszkodliwienia 204 743 kg, z czego u osób fizycznych: 171 646 kg, a w Bazie Azbestowej odpowiednio widniało: 556 961 kg oraz 515 888 kg.

Pracownik Wydziału odpowiedzialny za wprowadzanie danych do Bazy Azbestowej wyjaśnił, że różnice pomiędzy danymi będącymi w posiadaniu Urzędu a zamieszczonymi w Bazie Azbestowej wynikały z „błędnie wprowadzonych danych” co do poszczególnych nieruchomości. Kierownik Wydziału wyjaśniła, że w związku z błędnie wprowadzonymi danymi do Bazy Azbestowej przez podległego pracownika merytorycznego „wszystkie dane wprowadzone do Bazy Azbestowej w okresie objętym kontrolą zostaną ponownie zweryfikowane w terminie do 30 kwietnia 2022 r.”

(akta kontroli str. 2516-2521)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina unieszkodliwiała wyrobę zawierające azbest wedle harmonogramów i planów określonych w projektach realizowanych w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy oraz RPO. Dzięki temu w kontrolowanym okresie (wg stanu na 17 marca 2022 r.), zgodnie z danymi posiadanymi przez Urząd, udało się unieszkodliwić na terenie Gminy ponad 38% zidentyfikowanych wyrobów zawierających azbest, a od początku realizacji Programu 90% wszystkich wyrobów. W ramach dwóch projektów – „unijnego” oraz „szwajcarskiego” – Gmina usunęła ze swojego terenu łącznie 1 402,54 Mg wyrobów zawierających azbest. Biorąc pod uwagę liczbę znanych, pozostałych jeszcze do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest (204 743 kg) oraz średnioroczne tempo usuwania tych wyrobów w latach 2016-2021 (ok. 132 800 kg), istnieje – w ocenie NIK – wysokie prawdopodobieństwo usunięcia do 2032 r. całości azbestu z terenu gminy Andrychów. Należy jednak mieć na uwadze, że przez lata obowiązywania Programu Gmina nie przeprowadziła dokładnej inwentaryzacji tych wyrobów, wskutek czego nie była znana ich dokładna ilość.

Gmina prowadziła zaplanowane w projektach działania edukacyjne i informacyjne dotyczące szkodliwości azbestu oraz możliwości jego usunięcia. Właścicielom nieruchomości, którzy wyrazili zainteresowanie usunięciem wyrobów zawierających azbest, zapewniła w okresie objętym kontrolą możliwość ich demontażu i transportu na składowiska przyjmujące odpady azbestowe. Wywóz odpadów zawierających azbest organizowany był cyklicznie, każdego roku.

Terminowo przekazywano Informacje Marszałkowi. Gmina wprowadzała do Bazy Azbestowej dane o wyrobach zinwentaryzowanych, unieszkodliwionych i pozostałych do unieszkodliwienia, jednak wg stanu na 17 marca 2022 r. były one nierzetelne i nie odzwierciedlały faktycznych ilości tych wyrobów.

OBSZAR

3. Realizacja przez samorząd gminy jako właściciela/zarządcy nieruchomości obowiązków w zakresie posiadanych wyrobów zawierających azbest

Opis stanu faktycznego

1. W 2008 r. Gmina była właścicielem/posiadaczem 11 budynków zawierających wyrobę azbestowe. W 2009 r. usunięto 6,74 Mg takich wyrobów, w 2011 r. – 0,32 Mg, w 2014 – 5,11 Mg, w 2015 r. – 3,22 Mg, a w 2019 r. – 6,42 Mg (łącznie 21,81 Mg).

Na dzień 16 lutego 2022 r. Gmina Andrychów była właścicielem/posiadaczem czterech budynków, na których znajdowało się w sumie 1120 m² zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest (w postaci płyt falistych azbestowo-cementowych dla budownictwa), tj. ok. 16,8 Mg.

(akta kontroli str. 387-393, 549-602, 675-676, 788-791, 792-801, 811-1217)

Gmina nie w każdym roku przekazywała Marszałkowi w terminie do 31 stycznia wyniki inwentaryzacji w postaci „Informacji o wyrobach zawierających azbest”³³, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Informacje te sporządzać miał powołany przez Radę Miejską Zespół Obsługi Mienia Komunalnego w Andrychowie (Zespół lub ZOMK), który zgodnie ze statutem³⁴ był jednostką budżetową Gminy, nieposiadającą osobowości prawnej. Podstawowy przedmiot działania Zespołu dotyczył zarządzania zasobem lokalowym Gminy.

(akta kontroli str. 3-5, 9-10, 17-30, 31-229, 249-351, 390-391, 792-810)

³³ Na podstawie § 10 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyrobę zawierające azbest (dalej: rozporządzenie w sprawie wymagań).

³⁴ Przyjętym jako załącznik nr 1 do uchwały nr XXV-216-08 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 25 września 2008 r. w sprawie przekształcenia zakładu budżetowego pod nazwą Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Andrychowie w jednostkę budżetową (zmienionym uchwałą nr XLVI-421-14 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 24 kwietnia 2014 r.).

Burmistrz wyjaśnił, że w latach 2016-2021 Biuro Kontroli i Audytu Urzędu nie planowało ani nie realizowało kontroli wewnętrznych/audytu wewnętrznego w zakresie zadań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Harmonogram kontroli wewnętrznej na 2022 rok oraz Plan audytu na 2022 rok nie przewidywały czynności kontrolnych/audytowych w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 3-5, 9-10, 17-30, 31-229, 249-351, 390-391, 792-810)

2. Gmina oraz ZOMK nie przeprowadzały corocznie inwentaryzacji przez sporządzanie spisu z natury wyrobów zawierających azbest, co było niezgodne z § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wymagań. Stosownych Informacji za lata 2016-2020 nie przesyłano do Marszałka, pomimo takiego obowiązku określonego w § 10 ust. 2 ww. rozporządzenia. „Informację o wyrobach zawierających azbest” ZOMK przedłożyła Marszałkowi w styczniu 2016 r., gdy azbest w listopadzie 2015 r. usunięto z jednego z budynków stanowiących własność Gminy Andrychów. 14 stycznia 2022 r. przesłano Informację w odniesieniu do jednej nieruchomości, z której w listopadzie 2019 r. azbest usunięto. Informację za rok 2021 przesłano 20 stycznia 2022 r. i obejmowała cztery nieruchomości, na których znajdowały się wyroby zawierające azbest.

(akta kontroli str. 3-5, 9-10, 429-474, 675-676, 681-698, 778-787, 792-810, 862-863)

Jak wyjaśnił Dyrektor ZOMK, brak rocznych spisów z natury wyrobów zawierających azbest nie był działaniem celowym ani zamierzonym, a wynikał z przeoczenia. W 2022 r. ZOMK wykonał te czynności i przekazał do Marszałka Informacje o wyrobach zawierających azbest dotyczące budynków gminnych.

ZOMK przeprowadził 12 lutego 2018 r. kontrole stanu wyrobów zawierających azbest we wszystkich pięciu budynkach, na których znajdował się azbest³⁵.

Czynności kontrolne udokumentowano w protokołach kontroli oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest sporządzonych w tym samym dniu.

Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest sporządzono zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia w sprawie sposobów. We wszystkich przypadkach w ocenach stanu wskazano na III stopień pilności usuwania wyrobów zawierających azbest.

(akta kontroli str. 3-5, 9-10, 17-30, 361-365, 394-399, 421-474, 675-676, 792-810, 862-863)

3. W roku 2019 usunięto 6 420 kg wyrobów zawierających azbest o III stopniu pilności, wobec czego stan wyrobów zawierających azbest o III stopniu pilności na koniec 2020 r. i 2021 r. wynosił 13 080 kg.

(akta kontroli str. 2530)

Powodem nieusunięcia wyrobów zawierających azbest o stopniu pilności III z czterech budynków stanowiących własność lub będących w posiadaniu Gminy był – jak wyjaśnił Burmistrz – „brak wystarczających środków w budżecie Gminy, które można byłoby przeznaczyć na realizację tego zamierzenia”. Wskazał, że budynki są bardzo zniszczone i wymagają kompleksowego remontu, który wiąże się z bardzo dużymi nakładami finansowymi. Oświadczył, że Gmina planuje usunięcie tych wyrobów, w zależności od posiadanych środków finansowych do końca 2028 roku.

(akta kontroli str. 3-5, 361-365, 792-810)

4. W badanym okresie w ramach Projektu „unijnego”³⁶ usunięto azbest z jednego budynku stanowiącego własność Gminy. Wykonawcę prac dla wyłoniono w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego. Warunkiem podpisania umowy (15 maja 2018 r.) było posiadanie

³⁵ Poprzednio kontrole tych obiektów miały miejsce 8 lutego 2013 r.

³⁶ „Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy Andrychów”.

przez wykonawcę m.in. aktualnego zezwolenia na transport odpadów o kodach 17 06 05* i 17 06 01*, zezwolenia na unieszkodliwianie azbestu lub równoważnego uprawnienia oraz przedstawienie aktualnej umowy podpisanej ze składowiskiem odpadów niebezpiecznych. Wszystkie powyższe warunki oferent spełniał.

Ponadto, zgodnie z umową, wykonawca zobowiązany był do przedstawienia z fakturami m.in. kart przekazania odpadów na składowisko, oświadczenia właściciela nieruchomości o zakończeniu prac i braku uwag, oświadczenia wykonawcy o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych i protokołu ważenia podpisanego przez właściciela nieruchomości.

Szczegółowemu badaniu poddano usunięcie wyrobów zawierających azbest z budynku Gminy w Inwałdzie przy ul. Wadowickiej 148 (działka nr 1070/18), w wyniku którego stwierdzono prawidłowe wykonanie zapisów ww. umowy.

W ramach Projektu „unijnego” ustanowiono również inspektora nadzoru, który w imieniu Gminy sprawował nadzór nad usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

(akta kontroli str. 3-5, 387-389, 392-393, 394-399, 421-428, 549-602, 778-787, 792-810, 811-1217)

Gmina zgłosiła 24 września 2019 r. do Starostwa Powiatowego w Wadowicach wykonanie robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę w zakresie wymiany pokrycia dachowego (usunięcia płyt cementowo-azbestowych i dachówki). W zgłoszeniu wskazano termin rozpoczęcia robót. W odpowiedzi Starosta Wadowicki wydał postanowienie o niewniesieniu sprzeciwu do przedmiotowego zgłoszenia oraz o milczącym załatwieniu sprawy 31 października 2019 r.

Wykonawca prac zgłosił zamiar ich przeprowadzenia PINB w Wadowicach, Okręgowemu Inspektorowi Pracy w Krakowie i Państwowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Wadowicach, na co najmniej siedem dni przed rozpoczęciem prac³⁷.

Zgodność prac z umową i przepisami prawa dotyczącymi wyrobów zawierających azbest inspektor nadzoru, wykonawca oraz ze strony właściciela/zarządcy nieruchomości – Dyrektor ZOMK.

(akta kontroli str. 549-602, 681-698, 811-1217)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Burmistrz nie sprawował właściwego nadzoru i kontroli nad ZOMK jako podległą jednostką organizacyjną Gminy, która miała w zarządzie budynki stanowiące własność Gminy i posiadające na dachach wyroby zawierające azbest. Pomimo wiedzy o występowaniu tych wyrobów na terenie pięciu, a od 27 listopada 2019 r. czterech nieruchomości gminnych, ZOMK nie przeprowadzał corocznych inwentaryzacji w drodze spisu z natury wyrobów zawierających azbest, ani nie przekazywał „Informacji o wyrobach zawierających azbest” Marszałkowi do 31 stycznia każdego roku, pomimo takich obowiązków nałożonych na wykorzystującego wyroby w § 10 rozporządzenia w sprawie wymagań.

Burmistrz wyjaśnił, że niedokonywanie rokrocznie spisu z natury wyrobów zawierających azbest w formie zgodnej z dyspozycją §10 rozporządzenia w sprawie wymagań wynikał z przeoczenia. Stwierdził, że w 2022 r. ZOMK wykonał te czynności oraz przekazał do Marszałka „Informacje” dotyczące budynków gminnych. Wyjaśnił, że przekazał *dokumentację dotyczącą przekazywanych do Marszałka Województwa Małopolskiego do 31 stycznia każdego roku (obejmującą lata 2016-2021) wyników (...) inwentaryzacji w drodze spisu z natury wyrobów zawierających azbest to jest:*

³⁷ Zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobów.

Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest z roku 2013 dla 6 budynków gminnych i z roku 2018 dla 5 budynków gminnych, pisma z 29.01.2016 roku (...) i z 14 stycznia 2022 r. (...) informujące o wymianie pokrycia dachowego z 2 budynków mieszkalnych, Informacje o wyrobach zawierających azbest (4 egzemplarze) wraz z pismem (...) z dnia 20 stycznia 2022 roku.

(akta kontroli str. 361-365, 394-402, 429-474, 675-676, 792-810, 862-863)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina nie w pełni wywiązywała się z obowiązków nałożonych na nią jako właściciela/zarządcę nieruchomości w zakresie usuwania azbestu. Wprawdzie jako właściciel pięciu, a od 27 listopada 2019 r. czterech budynków, w konstrukcji których wykorzystano wyroby zawierające azbest, dokonała oceny stopnia pilności ich usunięcia, to jednak jednostka organizacyjna Gminy, której oddano ww. budynki w zarząd, nie przeprowadzała ich corocznego spisu z natury, a „Informacje o wyrobach zawierających azbest” przekazała Marszałkowi tylko za jeden rok (2021), z sześciu objętych kontrolą. NIK ocenia, że niewystarczający był nadzór sprawowany przez Burmistrza nad jednostką organizacyjną w odniesieniu do zarządzania nieruchomościami Gminy, na terenie których występował azbest. Należy zauważyć, że w latach 2016-2021 Biuro Kontroli i Audytu Urzędu nie planowało i nie realizowało kontroli/audytu dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest. Czynności kontrolnych/audytowych w powyższym zakresie nie zakładał również na 2022 rok Harmonogram kontroli wewnętrznej ani Plan audytu.

Skuteczny nadzór Gmina sprawowała nad wykonawcą usuwania wyrobów zawierających azbest w zakresie wywiązywania się przez niego z obowiązków wymaganych przepisami prawa. Prace związane z usuwaniem, transportem i oddaniem na składowisko odpadów azbestowych prowadzono zgodnie z przepisami i wymogami zamawiającego. Terminowo dokonywano zgłoszeń prac do organu administracji architektoniczno-budowlanej.

IV. Uwagi i wnioski

- Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
- Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:
1. Aktualizację „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Andrychów na lata 2008-2032”.
  2. Weryfikację i skorygowanie danych wprowadzonych do Bazy Azbestowej, dotyczących zinwentaryzowanych, unieszkodliwionych oraz pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie Gminy, tak aby dane te odzwierciedlały stan faktyczny.
  3. Wzmocnienie nadzoru nad realizacją zadań przez Zespół Obsługi Mienia Komunalnego w przedmiocie dokonywania corocznych spisów z natury wyrobów zawierających azbest, znajdujących się na budynkach stanowiących własność Gminy, a pozostałych w zarządzie Zespołu, oraz terminowego przekazywania „Informacji o wyrobach zawierających azbest” dotyczących tych budynków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków,   marca 2022 r.

Kontroler

Marcin Hałat

Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis